

Τα κόμματα έτσι διατηρούν την ιδεολογική και πολιτική τους ταυτότητα, την κοινωνική τους αναφορά, το πολιτικό τους πρόγραμμα και τον ιστορικό τους προσδιορισμό. Εφόσον έτσι τηρούνται οι διαδικασίες ηθικής επάρκειας και πολιτικής καθαρότητας, το πολιτικό κόμμα μπορεί συνεχίσει να διαμεσολαβεί προκειμένου να προωθεί τα συμφέροντα των κοινωνικών στρωμάτων που εκπροσωπεί με βάση τη θεωρία της αληθούς αντιστοιχίας. Σε αντίθετη περίπτωση, αν δηλαδή οι εκτροχιασθέντες προς το ατομικό όφελος παραμένουν ενεργοί στις θέσεις τους, τότε αργά ή γρήγορα οι λειτουργικές συνδέσεις του πολιτικού φορέα με τις κοινωνικές του αναφορές παύουν να υφίστανται μέχρις ότου αυτό να εξαφανισθεί από το εύρος του πολιτικού φάσματος.

Μία άλλη αιτία, πολύ σημαντικότερη, πολιτικού θανάτου ενός κόμματος είναι η απομάκρυνση από το πολιτικό του πρόγραμμα το οποίο θεωρείται εδώ ως η συμπύκνωση των ιδεολογικών του αρχών και αξιώσεων. Το φαινόμενο αυτό ιδιαίτερα συναντάται σε κόμματα που από μειοψηφικά μετατρέπονται σε πλειοψηφικά και με ευθύνες διακυβέρνησης. Η ακύρωση ενός πολιτικού προγράμματος, για οποιουσδήποτε λόγους, ουσιαστικά σημαίνει και την ριζική κατάργηση της σχέσης των κοινωνικών εκπροσωπούμενων και πολιτικών εκπροσώπων. Γιατί οι ψηφοφόροι ενός κόμματος είναι τμήματα της κοινωνίας με κοινά ή συγγενικά χαρακτηριστικά τα οποία αναγνωρίζουν στο πολιτικό του πρόγραμμα ένα συγκεκριμένο τρόπο να βελτιώσουν την κοινωνική και οικονομική τους θέση. Αυτό εξάλλου συνιστά και την ουσία του δημοκρατικού ιδεώδους το οποίο βασίζεται σε σχέσεις ειλικρινούς επικοινωνίας και αληθείας εκπροσώπου και εκπροσωπούμενου, εντολέα και εντολοδόχου

. Δεν υπογράφεται ασφαλώς κάποιος είδους νομικού συμβολαίου ανάμεσα στους δύο αλλά αυτή είναι η πεμπουσία της αστικής δημοκρατίας η οποία στηρίζεται στην καλή γενική θέληση

[1]

και στα χρηστά ήθη. Στην περίπτωση εκείνη που η πολιτική γραμμικότητα διακόπτεται η όποια σχέση των δύο αυτών κοινωνικών υποκειμένων είναι νόθα, ψευδής και δόλια. Και ως εκ τούτου παύει να υφίσταται ως τέτοια.

Βέβαια είναι δυνατόν να εμφανισθεί και ένα άλλο ενδεχόμενο. Το πολιτικό υποκείμενο δηλαδή το κόμμα να αποκτήσει λόγω διαφοροποίησης του πολιτικού του προγράμματος μία νέα σχέση με ένα διαφορετικό τμήμα της κοινωνίας που θα δει μέσω αυτού να εκφράζονται τα πολυειδή συμφέροντα του. Σε κάθε περίπτωση πάντως οι αρχικές σχέσεις διαφοροποιούνται και οι πολιτικές ισορροπίες διαμορφώνονται σε νέα πεδία και με νέα υποκείμενα. Νέα κόμματα εμφανίζονται στο πολιτικό φάσμα έστω και αν αυτά απαρτίζονται από τα ίδια στελέχη, στις ίδιες περιφέρειες και με διαφορετικά ποσοστά προτιμήσεων.

Όλα τα ανωτέρω αφορούν στην εποχή του νεωτερικού ορθού και κριτικού λόγου κατά την οποία οι φιλελεύθερες ιεραρχήσεις ήταν λειτουργικές, οι σχέσεις των μερών με το Όλον συμμετρικές, η μορφή και το νόημα διακριτά σύνολα και η κοινωνική κινητικότητα είχε κάθετη φορά.

Η μεταμοντέρνα ισοπέδωση

Στην εποχή όμως **του μεταμοντερνισμού** κατά την οποία έχουν διαρραγεί οι ανωτέρω σχέσεις και έχουν εγκατασταθεί κυριαρχίες μορφικών απεικονίσεων, ασύμμετρων σχέσεων και άδειες λέξεις από περιεχόμενο, τα πεδία στην πολιτική και την κοινωνία δεν είναι πλέον διακριτά. Τα γνωστικά κριτήρια που καθόριζαν τις κοινωνικές ιεραρχίες, οι αναθέσεις ρόλων από τους παράγοντες αξιών, και η συνεκτικότητα του όλου από την ποικιλία των μερών, δεν συνιστούν πλέον τα πεδία πάνω στα οποία αναπτύσσονταν οι αρμονίες και οι αντιθέσεις του σύγχρονου κοινωνικού σχηματισμού. Το ασύμμετρο, το ανορθόλογο, το πρόσκαιρο , το μέρος επί του όλου, και η μορφή επί του περιεχομένου έχουν καταλύσει τα αντίθετα τους και έχουν μορφοποιήσει ένα λόγο που όχι μόνο δεν είναι κριτικός αλλά είναι και ανεστραμμένος.

Στο φως αυτών των παρατηρήσεων ο κάθε ένας μπορεί να είναι ίσος με έναν άλλον όχι όμως βιολογικά και ανθρωπολογικά αλλά αξιολογικά. Αυτός που συντάσσει ένα λεκτικό άθροισμα όρων άνευ νοήματος και αντιστοιχισής σε πράγματα είναι όμοιος ή και ισοδύναμος με έναν επιστημονικό αναλυτή ή έναν λογοτέχνη αναγνωρισμένης αξίας μόνο και μόνο επειδή κάνει χρήση του δικαιώματος της έκφρασης. Κυριαρχεί με άλλα λόγια η στρώση που καλύπτει την επιφάνεια που επικρέμεται και όχι το κάθετο βάθος του νοήματος και του περιεχομένου. Η εικόνα και όχι η αρμονία με το εικονιζόμενο. Σε άλλες δε περιπτώσεις κυριαρχεί ο ντανταϊσμός και ο σουρεαλισμός που προτάσσει το ανορθολογικό και το ενστικτωδώς αυθόρμητο κόντρα στο εύτακτο και το λογικό.

Με αυτήν την έννοια δεν έχει σημασία τι είναι αυτό που λέει κάποιος που είναι ανεβασμένος στη δημόσια σκηνή αλλά το ότι λέει και ένας τρόπος που το λέει. Θα μπορούσε με έναν θεατρικό τρόπο να αναιρέσει τα προηγουμένως λεχθέντα του και να εισακουστεί επειδή είχε το θάρρος να κάνει χρήση του δικαιώματος της ανάληψης του δημόσιου λόγου και να καταγραφεί μάλιστα και αισθητικά. Η προτεραιότητα δεν βρίσκεται πλέον στο λόγο και στο

περιεχόμενο του αλλά στο ύψος, στην επιφάνεια και στην ονομαστική χρήση ενός λεκτικού αθροίσματος. Αν τα μέρη αυτού του αθροίσματος δηλαδή οι λέξεις είναι εύηχες, σπάνιες και καλαισθητές τόσο το καλύτερο για τον χρήστη.

Αυτές οι ανατροπές στο πεδίο κυριαρχίας του ορθού και κριτικού λόγου είναι αποτέλεσμα, όπως βεβαιώνεται, της ουσιαστικής μετατροπής του ατόμου / προσώπου σε ανώνυμο καταναλωτή. Ο καταναλωτής είναι ένας άνθρωπος που δεν έχει πλέον ιδιότητες αποτύπωσης του εαυτού του παρά μόνο μία. Να μπορεί να αντιλαμβάνεται ότι η ευζωία του είναι ταυτισμένη με την άμετρη κατανάλωση, η ψυχική του ισορροπία είναι απολύτως συνδυσασμένη με την ικανότητα του να καταναλώνει ακόμα και αυτό που έχει ήδη καταναλώσει, να μετατραπεί ο ίδιος σε ένα είδος που και αυτό καταναλώνεται. Αυτό είναι το κυρίαρχο ανθρωπολογικό μοντέλο της μαζικής κατανάλωσης και της μαζικής δημοκρατίας. Και η ικανότητα αυτή δεν απαιτεί τίποτα περισσότερο από απλές κινήσεις στις επιφάνειες των πραγμάτων και των ειδών. Ο στοχασμός έχει αφαιρεθεί και η νοητική εμβρίθεια περί του ποιοτικού πρακτέου έχει εξατμισθεί δίδοντας τη θέση της στην ασίγαστη επιθυμία της υπέρ κατανάλωσης. Με άλλα λόγια και αν ήθελε κανείς να δει από μία άλλη όψη το φαινόμενο της κατανάλωσης θα διαπίστωνε ότι αυτό είναι το ανάπτυπο του ακραίου ατομικισμού. Γιατί η επιθυμία να καταναλώνεις ακόμα και αυτά που φαντάζεσαι ότι έχεις ανάγκη είναι απόρροια της ασύγγνωστης κτητικότητας που σε διέπει ακόμα και για υλιστικά αντικείμενα και όχι φυσικά δημιουργική επανένωση με το προϊόν που παρήγαγες και το οποίο σου αποσπάστηκε. Οι προεκτάσεις είναι ακόμα περισσότερες και οι συναρτησιακές ακολουθίες που δημιουργούν στρέφονται εναντίον όχι μόνο του άσκεπτου καταναλωτή αλλά και κατά των φυσικών και περιβαλλοντικών ισορροπιών. Υπέρ σπατάληση των φυσικών πόρων, δέσμευση πόρων για συστήματα αποκατάστασης, καταστροφικές ανισότητες, και άλλα πολλά.

Με μία άλλη έννοια η λεγόμενη «ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης» που προκαλεί κύματα ανάπτυξης διαβρώνεται εκ θεμελίων. Ίσως ήταν αναγκαία και χρήσιμη η θεωρία αυτή κατά την περίοδο εκείνη όπου επικρατούσε στο δυτικό κόσμο ο πουριτανικός προτεσταντισμός και ένα είδος ζωής που αναζητούσε επιβεβαίωση στις μεταφυσικές αξίες και όχι στις σύγχρονες μετανεωτερικές κοινωνίες που χρήζουν επιστροφή στις αξιακές κρίσεις του ορθού λόγου και της συμμετρικότητας του Όλου με τα συνιστώντα μέρη του.

Αν ερμηνεύουμε με τον τρόπο αυτό τα πεπραγμένα στον σύγχρονο δυτικό κόσμο δεν θα πρέπει να αναρωτιόμαστε γιατί και τα πολιτικά κόμματα διαθέτουν πολλές και αντιφατικές ρητορικές ανάλογα με την θέση στην τροχιά του πολιτικού κύκλου στην οποία τυχαίνει εκάστοτε να βρίσκονται. Απλώς οι αποσπάσεις των μερών από το σύνολο συνδέονται με τους βραχυπρόθεσμους και επίκαιρους στόχους που υπηρετούνται. Δηλαδή και το πολιτικό κόμμα από παραγωγός αξιακών κανονιστικών θέσεων και ιδεών που όφειλε να είναι σύμφωνα με την πολιτική θεωρία και τις αρχικές συνθήκες που το γέννησαν έχει

μετατραπεί σε καταναλωτή στιγμιαίων και επίκαιρων επιθυμιών του εκλογικού σώματος. Η ρητορική του οικοδομείται όχι με βάση ένα συνολικό πρόγραμμα επίλυσης των αναγκών του συνόλου, δηλαδή της χώρας και της κοινωνίας, αλλά με βάση την ικανοποίηση των πρόσκαιρων και αντιφατικών επιθυμιών των επί μέρους ψηφοφόρων του.

Η πραγματικότητα μιας τεμαχισμένης σε πολλά κομμάτια κοινωνίας αντανακλάται παντού και παράγει αποτελέσματα συγκρούσεων και όχι αρμονίας σε κάθε επίπεδο ακόμα και στο εσωτερικό των πολιτικών κομμάτων, των κυβερνήσεων, των οικογενειών και των ίδιων των εαυτών. Οι συγκρούσεις αυτές είναι μικρές και τοπικές των μερών και όχι γενικές τάξεων με τάξεις όπως ήταν στο παρελθόν ή χωρών με χώρες. Η δυναμική των μικροσυγκρούσεων είναι ταχύτατη και δεν επιτρέπει να δημιουργηθεί βάθος νοήματος και περιεχομένου που θα βοηθούσε στον αναπροσανατολισμό και στην επίλυση χρόνιων δομικών προβλημάτων. Στηρίζεται στην κατανομή της ικανότητας κατανάλωσης από κοινωνικό τμήμα σε κοινωνικό τμήμα, από ομάδα σε ομάδα ανάλογα με τα συμφέροντα επανεκλογής της κυβέρνησης που βρίσκεται στην εξουσία, η οποία και αυτή όπως είναι φυσικό μετατρέπεται σε μικροεξουσία, γιατί αμφισβητείται από τα άλλα τμήματα της κοινωνίας και τα κόμματα που τα εκπροσωπούν. Αναδύονται έτσι συνεχώς συσχετισμοί επιφανειών και όχι σταθερές ισορροπίες με βάθος και διάρκεια. Κυβερνήσεις με μικρό χρόνο διακυβέρνησης που συστήνουν πολιτικούς μικρούς κύκλους που βρίσκονται σε κραυγαλέα αντίθεση με τους μεγάλους κύκλους που απαιτεί μία οικονομική ανασυγκρότηση ή ένας δημοκρατικός εκσυγχρονισμός της διοίκησης και των μεγάλων κοινωνικών υποσυστημάτων, όπως της εκπαίδευσης, της δημόσιας υγείας, της δικαιοσύνης κλπ.

Δεν είναι εύκολο να ξεφύγει κανείς από την κατάσταση αυτή. Απαιτείται επίγνωση και αυτοσυνείδηση, στοιχεία τα οποία θα δημιουργήσουν απαιτήσεις μεγάλων πολιτικών και κοινωνικών συμμαχιών. Επανένωση των κοινωνικών τεμαχίων και μεγάλες πολιτικές πλατφόρμες επεξεργασμένων λύσεων μακράς διάρκειας και σταθερής προσήλωσης. Το βασικό όπλο προς την νικηφόρα διεξαγωγή της μάχης είναι ασφαλώς πρώτα η γνώση και μετά το ορθολογικό της επακόλουθο δηλαδή η βούληση, γενική και ατομική.

Κουρματζής Θάνος

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Δευτέρα, 22 Ιανουάριος 2018 10:58 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 18 Φεβρουάριος 2018 11:43

[1] ΡΟΥΣΣΩ – Το κοινωνικό Συμβόλαιο.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Δευτέρα, 22 Ιανουάριος 2018 10:58 - Τελευταία Ενημέρωση Κυριακή, 18 Φεβρουάριος 2018 11:43
